

TAJNE

**SABOTAŻE NACJONALISTÓW UKRAIŃSKICH
ORAZ AKCJA REPRESYJNA WŁADZ POLSKICH
W MAŁOPOLSCE WSCHODNIEJ W 1930 ROKU
W ŚWIETLE DOKUMENTÓW**

**Wybór, wstęp i opracowanie
Adam Adrian Ostaneł**

**SABOTAŻE
NACJONALISTÓW UKRAIŃSKICH
ORAZ AKCJA REPRESYJNA
WŁADZ POLSKICH
W MAŁOPOLSCE WSCHODNIEJ
W 1930 ROKU
W ŚWIETLE DOKUMENTÓW**

**Wybór, wstęp i opracowanie
Adam Adrian Ostanek**

Warszawa 2018

Recenzenci

dr. hab. Bolesław Sprengel, prof. UMK
dr. hab. Andrzej A. Wawryniuk, prof. PWSZ w Chełmie

Redakcja i korekta

Magdalena Gibiec

Paweł Pulik

Tłumaczenie streszczeń

Julia Kszanowska

Indeksy

Julia Kszanowska

Projekt okładki

Adam A. Ostanek

© Copyright by Adam Adrian Ostanek

ISBN 978-83-946257-6-4

Wydanie I

Ark. wyd.: 11,3

Spis treści

Wstęp	11
DOKUMENTY	21
1	
1930 sierpień 16, Tarnopol – Pismo zastępcy naczelnika Urzędu Śledczego Komendy Wojewódzkiej Policji Państwowej w Tarnopolu nadkom. Romualda Gończarczyka w sprawie sabotaży na terenie województwa tarnopolskiego [Do wszystkich jednostek Policji Państwowej na terenie województwa tarnopolskiego]	23
2	
1930 sierpień 17, Lwów – Zarządzenie komendanta wojewódzkiego Policji Państwowej we Lwowie insp. Czesława Grabowskiego w sprawie wzmocnienia patroli nocnych wzdłuż linii telefonicznych i telegraficznych [Do komendantów powiatowych Policji Państwowej województwa lwowskiego]	25
3	
1930 sierpień 20, Stanisławów – Zarządzenia prewencyjno-represyjne wojewody stanisławowskiego Bronisława Nakonecznikow-Klukowskiego w związku z działalnością Ukraińskiej Organizacji Wojskowej [Do wszystkich starostów powiatowych województwa stanisławowskiego]	26
4	
1930 sierpień 20, Stanisławów – Zarządzenia komendanta wojewódzkiego Policji Państwowej w Stanisławowie insp. Alojzego Buczowskiego w związku z sabotażami Ukraińskiej Organizacji Wojskowej [Do wszystkich komendantów powiatowych Policji Państwowej w województwie stanisławowskim]	28
5	
1930 sierpień 21, Stanisławów – Zarządzenia komendanta wojewódzkiego Policji Państwowej w Stanisławowie, insp. Alojzego Buczowskiego, w związku z sabotażami Ukraińskiej Organizacji Wojskowej [Do wszystkich komendantów powiatowych Policji Państwowej w województwie stanisławowskim]	31
6	
1930 sierpień 26, Stanisławów – Zarządzenia prewencyjne wojewody stanisławowskiego Bronisława Nakonecznikow-Klukowskiego w związku z działalnością Ukraińskiej Organizacji Wojskowej [Do wszystkich starostów powiatowych w województwie stanisławowskim]	32
7	
1930 wrzesień 4, Warszawa – Zarządzenie ministra spraw wewnętrznych gen. Felicjana Sławoja Składkowskiego do wojewody lwowskiego Bronisława Nakonecznikow-Klukowskiego w sprawie zwołania narady trzech wojewodów Małopolski Wschodniej	34

8	1930 wrzesień 9, Stanisławów – Zarządzenia komendanta wojewódzkiego Policji Państwowej w Stanisławowie insp. Alojzego Buczowskiego w związku z sabotażami Ukraińskiej Organizacji Wojskowej [Do wszystkich komendantów powiatowych Policji Państwowej w województwie stanisławowskim]	35
9	1930 wrzesień 10, Lwów – Zapisek służbowy z narady odbytej w Urzędzie Wojewódzkim we Lwowie [Do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, Departament Polityczny]	36
10	1930 wrzesień 13, Lwów – Pismo wojewody lwowskiego Bronisława Nakoniecznikow-Klukowskiego do wojewodów stanisławowskiego i tarnopolskiego	41
11	1930 wrzesień 13, Lwów – Pismo naczelnika Urzędu Śledczego we Lwowie nadkom. Romana Sztaby do komendanta wojewódzkiego Policji Państwowej we Lwowie insp. Czesława Grabowskiego w sprawie ustaleń narady odbytej w Urzędzie Wojewódzkim we Lwowie 5 września 1930 r.	42
12	1930 wrzesień 13, Lwów – Instrukcja zwalczania dywersji opracowana podczas narady odbytej w Urzędzie Wojewódzkim we Lwowie 5 września 1930 r.	43
13	1930 wrzesień 14, Lwów – Pismo wojewody lwowskiego Bronisława Nakoniecznikow-Klukowskiego do ministra spraw wewnętrznych gen. Felicjana Słwoja Składkowskiego	48
14	1930 wrzesień 14, Lwów – Zarządzenie komendanta wojewódzkiego Policji Państwowej we Lwowie insp. Czesława Grabowskiego w sprawie sposobów meldowania o przypadkach sabotaży [Do komendanta Policji Państwowej miasta Lwowa oraz wszystkich komendantów powiatowych Policji Państwowej w województwie lwowskim]	49
15	1930 wrzesień 20, Lwów – Odezwa wojewody lwowskiego Bronisława Nakoniecznikow-Klukowskiego w związku z sabotażami	50
16	1930 wrzesień 20, Lwów – Zarządzenie komendanta wojewódzkiego Policji Państwowej we Lwowie insp. Czesława Grabowskiego w sprawie zwalczania sabotaży [Do wszystkich komendantów powiatowych Policji Państwowej w województwie lwowskim]	50

17	1930 wrzesień 23, Stanisławów – Instrukcja komendanta wojewódzkiego Policji Państwowej w Stanisławowie insp. Alojzego Buczowskiego dotycząca zwalczania akcji sabotażowej Ukraińskiej Organizacji Wojskowej [Do wszystkich komendantów powiatowych Policji Państwowej w województwie stanisławowskim].....	52
18	1930 wrzesień 25, Lwów – Okólnik wojewody lwowskiego Bronisława Nakonecznikow-Klukowskiego w sprawie ćwiczeń oddziałów kawalerii na terenach powiatów Lwów-powiat, Bóbrka, Gródek Jagielloński, Jaworów, Rudki, Sokal, Żółkiew.....	57
19	1930 październik 3, Lwów – Pismo komendanta wojewódzkiego Policji Państwowej we Lwowie insp. Czesława Grabowskiego do komendanta głównego Policji Państwowej w Warszawie płk. Janusza Jagrym-Maleszewskiego.....	59
20	1930 październik 8, Gnojnice (pow. Żółkiew) – Meldunek dowódcy szwadronu ćwiczebnego B 14. pułku ułanów, por. Jerzego Strużyńskiego.....	61
21	1930 październik 8, Lwów – Zarządzenie komendanta wojewódzkiego Policji Państwowej we Lwowie insp. Czesława Grabowskiego w sprawie rewizji [Do komendanta Policji Państwowej miasta Lwowa oraz wszystkich komendantów powiatowych Policji Państwowej w województwie lwowskim].....	62
22	1930 październik 8, Lwów – Zarządzenie komendanta wojewódzkiego Policji Państwowej we Lwowie insp. Czesława Grabowskiego w sprawie postępowania w przypadku znalezienia w toku rewizji planów miejscowych folwarków [Do komendanta Policji Państwowej miasta Lwowa oraz wszystkich komendantów powiatowych Policji Państwowej w województwie lwowskim].....	62
23	1930 październik 9, Lwów – Sprawozdanie komendanta wojewódzkiego Policji Państwowej we Lwowie insp. Czesława Grabowskiego z akcji przeciwsabotażowej na terenie powiatu bóbreckiego, brzeżańskiego, podhajeckiego, rohatyńskiego i tarnopolskiego, przeprowadzonej w dniach 21–29 września 1930 roku przez oddziały policji.....	63
24	1930 październik 11, Lwów – Zarządzenie komendanta wojewódzkiego Policji Państwowej we Lwowie insp. Czesława Grabowskiego w sprawie agitacji ukraińskich [Do wszystkich komendantów powiatowych Policji Państwowej w województwie lwowskim].....	73

25	1930 październik 16, Warszawa – Pismo komendanta głównego Policji Państwowej w Warszawie plk. Janusza Jagrym-Maleszewskiego do komendanta wojewódzkiego Policji Państwowej we Lwowie insp. Czesława Grabowskiego.....	74
26	1930 październik 17, Chicago – Częściowe wystąpienie Ukraińskiej Organizacji Wojskowej [Tłumaczenie tekstu artykułu zamieszczonego w czasopiśmie „Ukraina”].....	76
27	1930 październik 17, Żółkiew – Meldunek dowódcy oddziału ćwiczebnego szwadronu karabinów maszynowych 6. pułku strzelców konnych por. Antoniego Tomkowicza z działalności przeprowadzonej w powiecie żółkiewskim za czas od dnia 7 października do dnia 16 października 1930 r.	78
28	1930 październik 21, Lwów – Sprawozdanie komendanta wojewódzkiego Policji Państwowej we Lwowie insp. Czesława Grabowskiego z akcji sabotażowej na terenie województwa lwowskiego w III kwartale 1930 r. [Do wojewody lwowskiego Bronisława Nakomicznikow-Klukowskiego].....	81
29	1930 październik 31, Tarnopol – Sprawozdanie wojewody tarnopolskiego Kazimierza Moszyńskiego z akcji sabotażowej i kontrakcji władz na terenie województwa tarnopolskiego [Do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w Warszawie].....	87
30	1930 listopad 8, Paryż – Komunikat Głównej Rady Emigracyjnej w sprawie wypadków w Galicji Wschodniej.....	96
31	1930 listopad 10, Stanisławów – Sprawozdanie p.o. wojewody stanisławowskiego Zygmunta Jagodzińskiego z akcji sabotażowej oraz zarządzeń pacyfikacyjnych na terenie województwa stanisławowskiego [Do wojewody lwowskiego Bronisława Nakomicznikow-Klukowskiego].....	99
32	1930 listopad 30, Lwów – Sprawozdanie komendanta wojewódzkiego Policji Państwowej we Lwowie insp. Czesława Grabowskiego z akcji pacyfikacyjnej na terenie trzech województw Małopolski Wschodniej w październiku 1930 r.	112
33	1930 grudzień 23, Stanisławów – Sprawozdanie komendanta wojewódzkiego Policji Państwowej w Stanisławowie insp. Alojzego Buczowskiego z akcji sabotażowej i kontrakcji władz w listopadzie 1930 r. [Do komendanta wojewódzkiego Policji Państwowej we Lwowie insp. Czesława Grabowskiego]	116

34	1930 grudzień 24, Lwów – Sprawozdanie z końcowej akcji likwidacyjnej ruchu sabotażowego na terenie województwa lwowskiego w listopadzie 1930 r.	118
35	1931 styczeń 3, Lwów – Dane statystyczne odnośnie do broni, amunicji i materiałów wybuchowych zakwestionowanych w okresie akcji pacyfikacyjnej na terenie trzech województw Wschodniej Małopolski w 1930 r. [Do Wydziału Bezpieczeństwa Departamentu Politycznego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w Warszawie].....	119
36	1931 styczeń 7, Tarnopol – Sprawozdanie komendanta wojewódzkiego Policji Państwowej w Tarnopolu nadkom. Romualda Gończarczyka z akcji sabotażowej w listopadzie 1930 r. [Do komendanta wojewódzkiego Policji Państwowej we Lwowie insp. Czesława Grabowskiego]	120
37	1931 styczeń 10, Warszawa – Komunikat nr 5 Wydziału Bezpieczeństwa Ministerstwa Spraw Wewnętrznych o przejawach działalności Ukraińskiej Organizacji Wojskowej za czas od 1 września do 31 grudnia 1930 r.	122
38	1931 styczeń 10, Warszawa – Wykaz sabotaży ukraińskich w lipcu 1930 r.	139
39	1931 styczeń 10, Warszawa – Wykaz sabotaży ukraińskich za miesiąc sierpień 1930 r.	141
40	1931 styczeń 10, Warszawa – Zestawienie sabotaży według województw i powiatów oraz przypuszczalnych przyczyn. Sabotaże za sierpień 1930 r.	154
41	1931 styczeń 10, Warszawa – Wykaz sabotaży ukraińskich we wrześniu 1930 r.	155
42	1931 styczeń 10, Warszawa – Sabotaże za wrzesień 1930 r.	169
43	1931 styczeń 10, Warszawa – Wykaz sabotaży ukraińskich za październik 1930 r.	170
44	1931 styczeń 10, Warszawa – Sabotaże za październik 1930 r.	174
45	1931 styczeń 10, Warszawa – Sabotaże za sierpień, wrzesień i październik 1930 r. według miejscowości.....	175
46	1931 styczeń 10, Warszawa – Wykaz sabotaży ukraińskich za listopad 1930 r.	176

47	1931 styczeń 10, Warszawa – Wykaz terroru organizacji ukraińskich za sierpień, wrzesień, październik 1930 r.....	178
48	1931 styczeń 10, Warszawa – Wykaz miejscowości w województwie lwowskim, objętych policyjną akcją pacyfikacyjną za okres 1 lipca do 30 listopada 1930 r.	180
49	1931 styczeń 10, Warszawa – Wykaz miejscowości w województwie lwowskim, objętych akcją pacyfikacyjną przez oddziały wojskowe za okres od 1 sierpnia do 30 listopada 1930 r.....	184
50	1931 styczeń 10, Warszawa – Wykaz miejscowości województwa stanisławowskiego objętych policyjną akcją pacyfikacyjną.....	186
51	1931 styczeń 10, Warszawa – Wykaz miejscowości na terenie województwa stanisławowskiego objętych akcją pacyfikacyjną w czasie od 28 września do 15 października 1930 r. przez oddziały wojskowe.....	189
52	1931 styczeń 10, Warszawa – Wykaz miejscowości objętych policyjną akcją pacyfikacyjną na terenie województwa tarnopolskiego	192
53	1931 styczeń 10, Warszawa – Wykaz miejscowości objętych akcją pacyfikacyjną na terenie województwa tarnopolskiego przez oddziały wojskowe	194
54	1931 styczeń 10, Warszawa – Wykaz miejscowości objętych akcją pacyfikacyjną przez policję i wojsko	196
55	1931 styczeń 10, Warszawa – Wykaz ilości aresztowanych za okres od 1 lipca do 30 listopada 1930 r. w związku z akcją represyjną.....	197
	Wykaz wybranej literatury	199
	Summary	201
	Аногация	203
	Wykaz skrótów	205
	Indeks osobowy	206
	Indeks miejscowości	211